

**UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
FACULTATEA DE DREPT
ȘCOALA DOCTORALĂ ȘTIINȚE JURIDICE**

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 343.13 (043.2)

OGANESEAN, Armen

**INTERACȚIUNEA SUBIECȚILOR PROCESUALI
ÎN CADRUL CERCETĂRII CAUZELOR PENALE**

REZUMAT

Specialitatea 554.04 – criminalistică, expertiză judiciară, investigații operative

Autor: _____ Oganesean Armen

Conducător de doctorat: _____ Gheorghită Mihail, doctor habilitat în
drept, profesor universitar

Comisia de îndrumare: _____ Dolea Igor, doctor habilitat în
drept, profesor universitar

_____ Vizdoagă Tatiana, doctor în drept,
conferențiar universitar

_____ Roman Dumitru, doctor în drept,
conferențiar universitar

CHIȘINĂU, 2021

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale Științe Juridice, Universitatea de Stat din Moldova

Autor:

_____ Armen Oganesean

Conducător științific:

_____ Gheorghită Mihail, doctor habilitat în drept,
profesor universitar

Comisia de doctorat:

Președinte: Vizdoagă Tatiana, doctor în drept, conferențiar universitar

Conducător de doctorat: Gheorghită Mihail, doctor habilitat în drept,
profesor universitar

Referenți oficiali: Dolea Igor, doctor habilitat în drept, profesor universitar
Sedlețchi Iurie, doctor în drept, profesor universitar
Airapetean Artur, doctor în drept, conferențiar universitar

Susținerea va avea loc pe data de "17" aprilie 2021, ora "10:00" la Universitatea de Stat din Moldova, aud.119, blocul II.

Rezumatul și teza de doctorat pot fi consultate la biblioteca Universității de Stat din Moldova și pe pagina web a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (www.cnaa.md).

Autor _____

Secretarul comisiei de doctorat: _____ Eșanu Adriana, doctor în drept,
conferențiar universitar

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei. În condițiile actuale, când statul contemporan în persoana organelor de drept se afirmă ca un garant al drepturilor și libertăților personalității, cunoașterea mecanismului de interacțiune a tuturor subiecților implicați în cercetarea cauzelor penale devine o necesitate stringentă, în primul rând, pentru procurori, ofițerii de urmărire penală și ofițerii de investigații investiți cu atribuții în aplicarea legii în vederea atingerii scopului procesului penal.

Deși interacțiunea subiecților procesuali în cadrul cercetării cauzelor penale nu și-a găsit o reglementare juridică explicită, problema dată a provocat discuții contradictorii atât în doctrină, cât și în practică. Importanța crescândă a interacțiunii a constituit unul din factorii fundamentali în armonizarea dreptului procesual penal național, iar studierea și aplicarea în permanență a bogatului potențial de care dispun toți actorii implicați în cercetarea infracțiunilor, este un element indispensabil în realizarea echitabilă a acestui proces. Cercetarea interacțiunii dintre diferite organe, instituții capătă o importanță majoră din perspectiva reformării sectorului justiției în Republica Moldova.

Pentru doctrina națională, este deosebit de actuală determinarea și definitivarea naturii juridice a interacțiunii. În același timp, în Republica Moldova lipsește o lucrare complexă și multiaspectuală care ar determina conceptul, natura juridică, locul și rolul interacțiunii, premisele, metodele și efectele practice ale aplicabilității acesteia în cadrul procesului penal.

Din considerentele relevate mai sus, se prezintă ca absolut necesară efectuarea unei cercetări substanțiale a caracteristicilor defnitorii ale conceptului de interacțiune, investigarea bazei normative în materia acestui subiect, suprapunerea acestora cu practica existentă și formularea unor propuneri pentru armonizarea cadrului normativ intern ce țin de obiectul cercetării.

În atare context, considerăm că devine actual și important studiul interacțiunii, dar și al aspectelor practice privind aplicabilitatea acesteia în cadrul procesului penal, a premiselor, principiilor, regulilor și efectelor implementării interacțiunii în activitatea organelor de urmărire penală. În vederea asigurării protecției juridice a valorilor garantate de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, în viziunea noastră, un rol deosebit îl ocupă cercetarea multilaterală a aplicabilității conceptului interacțiunii în contextul realizărilor doctrinare axate pe accepțiunile și conceptele științifice, raportându-le la instrumentele practice de aplicare a soluțiilor cu caracter discreționar în activitatea subiecților implicați în cercetarea infracțiunilor.

Această lucrare este una de pionierat și prezintă ca atare o sursă a studierii profunde în mediul științific a tematicii interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale, având, datorită acestui fapt, o valoare teoretico-aplicativă considerabilă. Analizând atât sursele doctrinare, cadrul normativ

intern, precum și jurisprudența națională, au fost făcute propuneri semnificative îndreptate spre determinarea și reglementarea normativă a acestei instituții. Examinând conceptul vizat, au fost formulate propuneri de completare a cadrului normativ intern, care ar putea spori diligența profesională și responsabilitatea subiecților oficiali implicați la diferite etape în procesul penal. Luând în considerație faptul că, în cadrul cercetărilor realizate, au fost prezentate argumente în favoarea unor propuneri *de lege ferenda* actuale, concluziile și recomandările formulate capătă importanță sub prisma perfecționării continue a cadrului normativ intern.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemei de cercetare.

Interacțiunea în cadrul cercetării infracțiunilor a meritat un interes teoretico-practic sporit al doctrinarilor și practicienilor din Republica Moldova, precum și din țările membre ale Consiliului European. Aceasta, mai cu seamă, se datorează faptului că, în ultimii ani, majoritatea sistemelor de drept din spațiul european, prioritar din statele Europei de Est, au fost supuse modificărilor instituționale majore, fiind instituite ordini de drept bazate pe valori democratice, unde drepturile și libertățile fundamentale ale omului ocupă un loc primordial.

Totodată, până în prezent în literatura științifică, criminalistică, și în cea care vizează teoria activității speciale de investigații, conceptul interacțiunii dintre diverse organe și instituții de drept nu a fost elaborat și definitivat. Mulți autori și practicieni înțeleg în mod diferit conceptul vizat.

Așadar, la baza științifico-metodologică a prezentei lucrări se află cele mai actuale lucrări științifice editate în Republica Moldova, România, Federația Rusă, Franța, Marea Britanie, în alte state europene. Latura practică a surselor folosite a fost susținută de hotărârile Curții Constituționale a Republicii Moldova, jurisprudența instanțelor naționale de toate nivelurile, hotărârile explicative ale plenului CSJ și precedentele CtEDO.

Drept concluzii, printre cei mai de seamă teoreticieni care au cercetat problemele interacțiunii în cadrul procesului penal din Republica Moldova se numără M. Gheorghiuță, S. Doraș, Ig. Dolea, D. Roman, Iu. Sedlețchi, T. Vizdoagă. Studiile reputaților autori autohtoni au constituit, în mare parte, baza științifico-teoretică a tezei. Accepțiunile care se regăsesc în studiile lor ne-au permis să determinăm unele probleme privind identificarea conceptului și a naturii juridice a interacțiunii în cadrul cercetării infracțiunilor, stabilirea locului acesteia în sistemul de drept al Republicii Moldova.

În planul lucrărilor științifice vizând interacțiunea, publicate în alte state decât Republica Moldova, putem cu certitudine afirma că instituția dată reprezintă un subiect al unor cercetări aprofundate efectuate de specialiștii în domeniu. Printre acestea vom menționa cu prioritate studiile cercetătorilor ruși, francezi, români ș.a.

O importanță științifică substanțială pentru studiul nostru reprezintă cercetările autorilor P. Albu, V. Păvăleanu, G. Olteanu, O. Lixandru, R. Teslovan, M. Bohlander, N. Iablokov,

Z. Navickiene, A. Prisekhin, A. Belkin, V. Iarovenko, K. Goryainova, G. Ovcinski, K. Galahov, V. Jerdev, L. Plesneva, A. Kuznetsov, I. Danilkin, L. Drapkin, A. Puțova, A. Savkin, N. Amenitskaya, A. Stepanov, A. Golovin, A. Bastrâkin, O. Tankevich, I. Krîlov, S. Voloceai ș.a.

Scopul și obiectivele lucrării. Scopul tezei - realizarea unei cercetări multiaspectuale sub aspect teoretico-normativ cu evaluarea eficienței practice a prevederilor doctrinare și reglementării legislative a instituției interacțiunii.

Pentru atingerea scopului propus, au fost trasate următoarele obiective: analiza conceptelor și tezelor doctrinare existente în literatura de specialitate din țară și de peste hotare referitor la instituția interacțiunii; analiza cadrului normativ pentru stabilirea conținutului conceptului interacțiunii subiecților procesuali în cadrul cercetării cauzelor penale; studierea practicii organelor de urmărire penală în domeniul interacțiunii cu alte instituții în cadrul cercetării cauzelor penale; identificarea modului de realizare practică a interacțiunii în raport cu legislația în vigoare și recomandările criminalistice; fundamentarea științifică a naturii juridice a interacțiunii și etalarea raționamentelor de aplicare a acesteia; sistematizarea premiselor obiective ale aplicării interacțiunii la etapa premergătoare și în cadrul cercetării cauzei penale; cercetarea și precizarea normelor procesuale naționale în aspect comparat cu standardele cuprinse în practica pozitivă a organelor de urmărire penală; clasificarea inedită a etapelor, formelor procesuale și tactico-organizatorice ale interacțiunii; stabilirea perspectivelor și căilor de perfecționare a interacțiunii prin formularea recomandărilor *de lege ferenda*.

Obiectul cercetării îl constituie problemele teoretico-aplicative, precum și aspectele metodologice privind interacțiunea în cadrul cercetării infracțiunilor, fiind relevate unele aspecte care au fost cercetate doar tangențial sau care au fost chiar totalmente neglijate în doctrină.

Metodologia cercetării științifice. Suportul metodologic și tehnico-științific al lucrării îl constituie realizările fundamentale ale criminalisticii, teoriei activității speciale de investigație, dreptului procesual penal, dreptului penal, dreptului Uniunii Europene și ale altor științe. Prezentăm o analiză complexă a practicii organelor de urmărire penală, hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului, care conțin standarde de înaltă valoare practică pentru participanții la procesul penal. Pentru întregirea și fundamentarea dispozițiilor teoretice, au fost studiate și analizate datele statistice, rapoartele oficiale, cauzele penale atribuite conform competenței în exercitarea și conducerea urmăririi penale organelor de urmărire penală și procuraturii din Republica Moldova. La fel, prezenta lucrare conține analiza practicii creată de organele naționale căpătând, astfel, un aspect practic.

Obiectul cercetării a fost investigat la un nivel avansat. Studiul a avut ca surse de cercetare peste 120 de manuale și monografii, rezultatele studiilor de specialitate, apărute în peste 30 de articole științifice din publicații periodice, date statistice, practică judecătorească națională și cea

a CtEDO care abordează sub anumite aspecte interacțiunea în cadrul cercetării infracțiunilor. Fundamentul teoretic al investigațiilor este compus din lucrările autorilor autohtoni în domeniu: M. Gheorghiuță, S. Doraș, Ig. Dolea, D. Roman, Iu. Sedlețchi, T. Vizdoagă ș.a.

Lucrările autorilor notorii nominalizați au și constituit baza științifico-teoretică a tezei, iar concepțiile care se regăsesc în studiile acestora au contribuit la determinarea unor probleme privind identificarea naturii juridice a interacțiunii, determinarea locului acesteia în cadrul procesului penal, interpretarea unor termeni și noțiuni, identificarea unor curenți de care suferă cadrul normativ intern în domeniu. Baza teoretică a cercetării o constituie și lucrările autorilor străini.

Baza normativă a lucrării o constituie prevederile Codului de procedură penală al Republicii Moldova; Legii cu privire la activitatea specială de investigații; Legii cu privire la poliție și statutul polițistului; Legii privind statutul ofițerului de urmărire penală; Legii cu privire la Procuratură; Legii privind prevenirea și combaterea crimei organizate; Legii pentru ratificarea Acordului de Cooperare dintre Republica Moldova și Eurojust, întocmit la Haga la 10 iulie 2014; altor legi organice, prevederile cadrului normativ interdepartamental.

În cadrul cercetării temei și elaborării lucrării vizate, au fost consultați specialiști în domeniul dreptului procesual penal, dreptului penal, colaboratori ai organelor de drept, magistrați, profesori universitari, informațiile astfel culese fiind de o valoare inestimabilă pentru elaborarea tezei.

Baza empirică a lucrării este compusă din cercetarea cauzelor penale și a materialelor proceselor penale din gestiunea Procuraturii municipiului Chișinău, Procuraturii Anticorupție, PCCOCS, subdiviziunilor Inspectoratului General de Poliție.

Latura practică în lucrare este susținută de date factologice. Astfel au fost analizate peste 1000 de cauze penale aflate în exercitarea și conducerea urmăririi penale de către procurori; materialele a peste 400 de procese penale pe care a fost dispus refuzul în pornirea urmăririi penale, accentul fiind pus pe investigarea practicii existente la compartimentul interacțiunii. De asemenea, au fost examinate materialele cererilor de comisii rogatorii, cererile de extrădare cu materialele aferente, hotărârile instanțelor de fond, Curților de Apel și a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, au fost utilizate materialele practice consemnate în ghiduri practice, precum și rezultatele studiilor de specialitate efectuate în Republica Moldova.

Principalele metode utilizate în analiza și abordarea temei cercetate sunt:

- *metoda logică*, cu ajutorul căreia au fost deduse standardele cuprinse în conținutul actelor normative, au fost evidențiate cauzele și condițiile de interacțiune a diferitelor instituții și s-au elaborat măsurile de implementare a acesteia în activitatea participanților la procesul penal;

- *metoda analitică*, prin intermediul căreia s-a făcut analiza diferitelor concepte, accepțiuni, noțiuni și reglementări juridice ale interacțiunii în cadrul cercetării infracțiunilor;

- *metoda descriptivă*, în baza căreia a fost efectuată descrierea a diferite concepții privind interacțiunea, a aspectelor legislative privind interacțiunea și natura obligatorie a acestui proces;

- *metoda sociologică* – s-a realizat prin cercetarea actelor procedurale perfectate la faza urmăririi penale, hotărârilor judecătorești, studierea plângerilor și petițiilor justițiabililor, aprecierea concluziilor subiective formulate în rapoarte și ghiduri de specialitate;

- *metoda istorică* – bazată pe analiza stării și dinamicii implementării interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale;

- *metoda observării* cercetărilor doctrinarilor și practicienilor care au contribuit la studierea aplicabilității interacțiunii;

- *metoda comparării* conceptelor criminalistice, sociologice, procesual penale, din domeniul teoriei activității speciale de investigații în determinarea conceptului de interacțiune, a comparării diferitelor noțiuni cu semnificație juridică aparent similară;

- *metoda sintezei* datelor obținute și formularea unor concluzii în baza cercetărilor efectuate.

Pentru a asigura în mod uniform drepturile justițiabililor, în condițiile respectării confidențialității datelor personale, au fost indicate datele personale (numele/prenumele) prescurtate ale părților din spețele exemplificate în acest studiu.

Noutatea și originalitatea științifică. Pentru prima dată prin studiul efectuat a fost realizată o cercetare complexă a aspectelor teoretico-legislative ale problemei interacțiunii. În lucrare sunt formulate concluzii și recomandări care pot constitui un fundament științific pentru modificări legislative, fiind elaborate direcțiile noi aferente dezvoltării instituției urmăririi penale și tacticii criminalistice în raport cu elementele funcționale ale interacțiunii subiecților procesuali.

La etapa actuală, în doctrina autohtonă nu există o lucrare cu caracter monografic care ar avea drept obiect de studiu instituția interacțiunii subiecților procesuali în cadrul cercetării și examinării cauzelor penale.

De asemenea, legislația procesual-penală a Republicii Moldova nu reglementează explicit conceptul interacțiunii organului de urmărire penală cu alte organe, instituții la investigarea infracțiunilor. Ca rezultat, nu este stabilită baza normativă exhaustivă a instituției interacțiunii. Această stare de fapt necesită stringenta perfecționare a cadrului normativ referitor la interacțiunea subiecților procesuali în cadrul examinării cauzelor penale.

Noutatea științifică a studiării și a rezultatelor obținute rezidă în faptul că prin cercetarea efectuată am realizat o abordare doctrinară a noțiunii, obiectului, sarcinilor, condițiilor și particularităților interacțiunii ca un subiect teoretico-practic complex. Pentru primă dată în doctrina autohtonă subiectul propus a fost cercetat multiaspectual la nivel de concept.

Noutatea științifică a studiului efectuat persistă și în aceea că:

- interacțiunea în cadrul cercetării cauzelor penale a fost studiată separat la nivel de concept;

- sunt evidențiate și supuse examinării regulile și principiile aplicabilității acesteia;
- este demonstrat că, prin natura sa juridică, interacțiunea în cadrul cercetării cauzelor penale constituie o instituție distinctă a tacticii criminalistice;
- sunt analizate înalte standarde ale interacțiunii în perspectiva aplicabilității directe a acestora;
- este efectuată o examinare multiaspectuală cu privire la utilizarea interacțiunii în diferite faze ale procesului penal;
- sunt cercetate mecanismele care pot să contribuie la sporirea eficienței și a raționamentelor în aplicarea interacțiunii de către participanții la proces.

Incontestabilă este prima lucrare care cercetează instituția interacțiunii, neexplorată în plan național în mediul științific și practic.

Semnificația teoretică a lucrării consistă într-un studiu amplu a celor mai importante probleme de ordin doctrinar, normativ și practic ale interacțiunii în cadrul cercetării infracțiunilor. De asemenea, studiul efectuat constituie un imbold pentru noi cercetări în domeniul nominalizat.

Importanța teoretică a tezei rezidă în faptul că sunt evidențiate în mod complet diverse laturi ale interacțiunii în cadrul procesului penal, ceea ce a permis formularea unor propuneri de perfecționare a legislației în vigoare, reușindu-se a sistematiza diversele viziuni referitoare la promovarea și implementarea interacțiunii în activitatea discreționară și dispozitivă a participanților cu atribuțiile în sfera cercetării infracțiunilor. Teza abordează mai multe concepte științifice care pot fi utilizate în activitatea de legiferare, precum și în calitate de material didactic la facultățile de drept și în activitatea cotidiană a specialiștilor din organele de ocrotire a normelor de drept.

Lucrarea propune consolidarea mecanismelor practice de realizare a interacțiunii în cadrul procesului penal prin confirmarea doctrinară conceptuală și normativă a caracterului obligatoriu și inevitabil unor investigații eficiente.

Valoarea științifică a tezei constă în lipsa unei baze teoretico-aplicative la compartimentul interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale, iar necunoașterea conceptului vizat de către practicieni, la rândul său, în lipsa unui suport metodologic corespunzător, duce la scăderea randamentului muncii exponenților din instituțiile publice la investigarea infracțiunilor, prejudiciază grav calitatea investigațiilor penale.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în adunarea unui cumul de recomandări și observații de importanță majoră pentru practicieni, care permit exponenților organelor de drept să le folosească cu succes în activitatea zilnică, obținând performanțe majore la compartimentul descoperirii crimelor și deferirii persoanelor vinovate justiției penale.

Analiza minuțioasă a practicilor vicioase, existente în activitatea contemporană a reprezentanților organelor de urmărire penală la capitolul interacțiunii, a permis identificarea problemelor stringente și formularea obiecțiilor, recomandărilor de utilitate practică care pot fi folosite atât în activitatea zi de zi, cât și la elaborarea cadrului normativ legal și departamental.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere. Definitivarea conceptuală a ideilor științifice și rezolvarea complexă a problemelor interacțiunii tuturor organelor de drept în cadrul cercetării infracțiunilor, fiind evidențiate toate aspectele de ordin procesual-penal aferente acestei instituții, ceea ce determină utilitatea practică a acestei activități în cadrul activității organelor de drept în Republica Moldova.

În teză sunt examinate studiile și lucrările științifice contemporane privind practica investigării diferitelor categorii de infracțiuni în Republica Moldova, fiind bine delimitate și definite noțiunile interacțiunii, locul și rolul lor atât în cadrul procesului penal, cât și în știința criminalistică. Au fost examinate de către autor teoriile și concepțiile, studiate aspectele și modalitățile practice privind interacțiunea în cadrul cercetării infracțiunilor. Pentru întregirea și fundamentarea dispozițiilor teoretice, au fost studiate și analizate datele statistice, materialele cauzelor penale, actele dispozitive adoptate de ofițerii de urmărire penală, procurorii și judecătorii naționali.

Lucrarea conține analiza premiselor, particularităților și efectelor interacțiunii atât în faza de urmărire penală, cât și în etapa premergătoare pornirii procesului penal, abordează impactul interacțiunii eficiente asupra soluționării cauzelor penale, căpătând în consecință un aspect științifico-practic deosebit de important și actual. Un loc aparte ocupă studiul premiselor interacțiunii și etapelor acestei activități în procesul penal al Republicii Moldova.

În urma acestor cercetări, s-a făcut o sinteză a ideilor, noțiunilor și concepțiilor a numeroși specialiști în domeniu, dedicate interacțiunii în activitatea subiecților oficiali, care exercitând atribuțiile lor contribuie la înfăptuirea justiției penale în Republica Moldova.

În scopul perfecționării cadrului normativ ce reglementează instituția respectivă și înlăturării problemelor stabilite, în vederea creării premiselor normative pentru aplicarea uniformă și eficientă a interacțiunii de către subiecții procesuali la cercetarea cauzelor penale, au fost formulate următoarele propuneri *de lege ferenda*:

1. Completarea conținutului art.254 Cod de procedură penală prin introducerea alin.(3);
2. Completarea conținutului art.52 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală cu sintagma „și ofițeri de investigații”;
3. Abrogarea alin. (4) din art.4 din *Legea nr.333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală*;

4. Completarea conținutului art.3 din *Legea nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură* cu alineatul (8);

5. Completarea conținutului art.3 din *Legea nr.333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală* cu alineatul (8);

6. Revizuirea integrală a conținutului *Ordinului interdepartamental al Procurorului General, ministrului Afacerilor Interne, directorului Centrului Național Anticorupție și directorului general al Serviciului Vamal nr.121/254/286-0/95 din 18 iulie 2008*, prevederile căruia sunt învechite și nu corespund cerințelor stipulate în legislația Republicii Moldova, ajustându-l la conținutul Codului de procedură penală și Legii nr.59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigații.

Implementarea rezultatelor științifice. Aspectul dat a fost demonstrat pe larg prin implementarea practică în activitatea și interacțiunea Procuraturii mun. Chișinău, PA, PCCOCS cu subdiviziunile Direcției de Poliție a mun. Chișinău, CNA, ANP, SIS, instituțiile de expertiză, organele de drept din alte state. Problematika și sarcinile trasate au fost sistematic discutate în cadrul conferințelor naționale, simpozioanelor și întrunirilor științifice cu conotație internațională.

Aprobarea rezultatelor. Analiza materialelor cercetate și concluziile formulate și-au găsit reflectare în 16 surse tipărite, printre care 11 articole, 5 materiale de comunicări științifice publicate în culegeri de profil. Cu titlu de exemplu, articolul „Interacțiunea în cadrul procesului penal în faza premergătoare urmăririi penale” a fost publicat în 2017 în Buletinul Științific al Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul; articolul „Principiile interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale” a fost publicat în 2017 în „Revista Națională de Drept”; lucrarea „Baza normativă a interacțiunii în cercetarea infracțiunilor” apare în 2018 în „Revista Institutului Național al Justiției”; în anul 2018, în revista „Legea și viața” a fost publicat articolul „Realizarea interacțiunii la inițiativa organului de investigații”.

În cadrul simpozioanelor internaționale „Strategiile pentru educație” care au avut loc în România, or. Iași, la 31 mai 2018 și 4 noiembrie 2018, autorul a susținut public articolele științifice cu genericul „Implementarea instituției interacțiunii în practica organelor de urmărire penală” și „Realizarea interacțiunii la inițiativa procurorului în cadrul cercetării infracțiunilor”, ulterior publicate de Editura „PIM”, or. Iași.

În anul 2018, în culegerea comunicărilor Conferinței științifice naționale cu participare internațională „Statul, securitatea și drepturile omului în condițiile societății informaționale” apar materialele publicației intitulate „Garantarea dreptului la un proces echitabil în prisma efectuării investigațiilor complexe de urmărire penală în condițiile societății informaționale”.

În anul 2019, în cadrul Conferinței naționale cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, din 7-8 noiembrie 2019; Conferinței științifice aniversare cu participare

internațională „Realități și perspective ale învățământului juridic național”, Moldova, Chișinău, din 1-2 octombrie 2019, au fost prezentate și susținute mai multe comunicări aferente domeniului științific cercetat cu titlurile: „Abordări teoretice ale conceptului interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale”; „Reflecții teoretico-practice referitor la interacțiunea în cadrul cercetării cauzelor penale”.

Articolul „Взаимодействие процессуальных субъектов при расследовании уголовных дел” a fost publicat în 2020 în revista „Актуальные научные исследования в современном мире” din Pereiaslav, Ucraina.

Publicațiile la tema tezei. Analiza materialelor cercetate și concluziile formulate și-au găsit reflectare în 16 surse tipărite, printre care 11 articole, 5 materiale de comunicări științifice publicate în culegeri de profil.

Volumul și structura tezei. Teza este prezentată în corespundere cu obiectivele preconizate și în ordinea realizării cercetărilor științifice. Ea cuprinde: introducere, trei capitole incluzând conținutul de bază al cercetării, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 225 de titluri, 164 de pagini text de bază.

Cuvinte-cheie: interacțiune, cooperare, cercetare, organ de urmărire penală, ofițer de investigații, proces penal, procuror, activitatea specială de investigație.

CONȚINUTUL TEZEI

Capitolul 1. Analiza situației în domeniul interacțiunii subiecților procesuali în cadrul cercetării cauzelor penale este consacrat cercetării literaturii de specialitate autohtone și străine în scopul de a determina gradul de cercetare a obiectului investigațiilor în lucrările științifice publicate în Republica Moldova și peste hotare.

În acest compartiment al lucrării se menționează ideea că interacțiunea în cadrul cercetării cauzelor penale nu a fost abordată pe larg în literatura criminalistică autohtonă. Actualmente, importanța acestui subiect a căpătat o semnificație deosebită atât în doctrină, cât și în practică.

Pe parcursul anilor, în permanentă creștere se află numărul sesizărilor înregistrate despre infracțiunile comise, iar standardele consacrate în legislația națională și practica instanțelor de jurisdicție internațională pun în sarcina reprezentanților organelor de urmărire penală efectuarea unor investigații complete, obiective și sub toate aspectele. Astfel, considerăm că se prezintă ca absolut necesar efectuarea unei cercetări substanțiale a caracteristicilor definitorii ale conceptului de interacțiune în cadrul cercetării cauzelor penale.

De asemenea, am realizat cercetarea bazei normative în materia subiectului abordat, efectuând suprapunerea realizărilor criminalisticii cu practica existentă și formularea unor propuneri pentru armonizarea cadrului normativ intern ce ține de obiectul cercetării.

În lumea contemporană, a devenit importantă studiarea interacțiunii dintre diferite instituții, departamente, ministere, dar și a aspectelor practice privind înfăptuirea acesteia în plan internațional, a premiselor, principiilor, regulilor și efectelor realizării interacțiunii în activitatea organului de urmărire penală.

În vederea realizării tuturor obiectivelor și sarcinilor puse în fața noastră pe parcursul prezentei cercetări, am analizat literatura de specialitate autohtonă și străină, care ne-a permis să abordăm idei pertinente, actuale, câteodată controversate ce țin de interacțiunea în cadrul cercetării infracțiunilor. Pentru a păstra logica cercetării și luând în considerație faptul că în Capitolul 2 din prezenta teză este tratat detaliat conceptul de interacțiune și natura juridică a acesteia, iar în primul compartiment am expus unele concluzii și observații asupra literaturii folosite la elaborarea tezei.

În plan național, o contribuție substanțială la perceperea conceptului de interacțiune în cadrul cercetării infracțiunilor a fost adusă de profesorul M. Gheorghiuță, prin publicarea monografiei *Criminalistica*¹, editată în țara noastră în anul 1995. O semnificație științifico-practică remarcabilă reținută în această sursă este argumentarea esenței conceptului interacțiunii ca instituție a tacticii criminalistice în cadrul procesului penal în Republica Moldova.

În această lucrare, prof. M. Gheorghiuță definește interacțiunea ca o activitate bazată pe lege ori pe acte normative departamentale, coordonată prin scopul, locul și timpul efectuării acțiunilor organelor speciale de investigații, administrativ independente unele de altele, precum și ale reprezentanților altor organizații, întreprinderi, care se exprimă în îmbinarea rațională a mijloacelor și metodelor ce pot servi la scontarea unui rezultat comun, îndeplinirii sarcinii de depistare, curmare și descoperire a infracțiunii².

În această ordine de idei, obiectivele cercetării realizate constau în studierea stării de fapt în domeniul interacțiunii și a activităților desfășurate în vederea implementării eficiente a acestui concept; măsurilor interinstituționale realizate pentru asigurarea caracterului eficient al investigării infracțiunilor; dinamicii interacțiunii diferitelor organe la diferite etape ale procesului penal, factorilor care au influențat acest proces; au fost realizate, în primul rând, având ca temei de reper doctrinar reflecțiile științifice ale autorului M. Gheorghiuță în sfera interacțiunii.

În anul 1999 apare lucrarea intitulată *Criminalistica*³ publicată de către autorul S. Doros, ea conține reflecții referitoare la semnificația interacțiunii în cadrul procesului penal. În această

¹ GHEORHIȚĂ, M. *Criminalistica*. Chișinău: Museum, 1995. 144 p. ISBN 5-7790-0159-6

² *Ibidem.*, p.112.

³ DORAȘ, S. *Criminalistica*. Chișinău: Tipogr. Centrală, 1999. 273 p.

publicație, autorul conchide că întrunirea mijloacelor, forțelor și inteligenței de specialitate, de care dispun organul de urmărire penală și organul de investigații, oarecum autonome pe plan funcțional și administrativ, este în măsură să ridice esențial randamentul activității lor și, în consecință, capacitatea de a combate fenomenul infracțional⁴.

În repetate rânduri am apelat la ideile autorilor nominalizați pentru soluționarea unor probleme cu care ne-am confruntat la elaborarea tezei, având în vedere că aceste materiale științifice constituie cele mai semnificative și mai valoroase lucrări în materia dreptului procesual penal și criminalisticii din Republica Moldova și care au stat la baza determinării naturii juridice a interacțiunii în sistemul de drept național.

Lucrarea *Tratat de criminalistică*, publicată în anul 2017 de prof. M. Gheorghiuță, promovează ipoteza că interacțiunea ofițerului de urmărire penală cu alte instituții constituie unul din elementele principale ale reușitei în lupta cu criminalitatea organizată⁵.

O contribuție aparte, în sensul promovării acestei ipoteze, prezintă realizările teoretice ale autorilor Ig. Dolea, D. Roman, Iu. Sedlețchi, T. Vizdoagă reflectate în lucrarea *Drept procesual penal*⁶.

Argumentând locul interacțiunii în sistemul științelor, N. Yablokov susține că conținutul metodelor și mijloacelor interacțiunii se cercetează și se elaborează de criminalistică și de teoria activității speciale de investigații, prin care atribuie acestei instituții caracterul multidisciplinar⁷.

Totodată, am susținut opinia autorului A. Belkin, potrivit căreia determinarea necesității interacțiunii se efectuează în baza probelor disponibile și altor date, în urma analizei situațiilor de cercetare și stării procesului de investigare⁸.

Întru realizarea sarcinilor cercetării, au fost studiate lucrările publicate în Republica Moldova corespondente cu tema tezei, au fost ridicate și analizate informațiile cu privire la datele factologice asupra cazurilor investigate de către organele de urmărire penală de diferite nivele.

Datorită materialelor științifice publicate peste hotare, am putut percepe premisele existente în spațiul european ce țin de necesitatea și oportunitatea implementării interacțiunii în cadrul cercetării infracțiunilor, ne-am format o viziune clară asupra naturii juridice și istoriografiei creării acestui concept din sfera tacticii criminalistice.

Așadar, analizând accepțiunile doctrinare privind scopul, esența, condițiile obligatorii și elementele interacțiunii procesuale, am conchis că interacțiunea în cadrul cercetării cauzelor

⁴ *Ibidem*, p.37.

⁵ GHEORHIȚĂ, M. *Tratat de criminalistică*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2017.

⁶ DOLEA, Ig., ROMAN, D., SEDLEȚCHI, Iu., VIZDOAGĂ, T. ș.a. *Drept procesual penal*. Chișinău: Tipogr. Centrală, 2009.

⁷ ЯБЛОКОВ, Н. *Криминалистика*. Москва: ЮРИСТЪ, 2001, с.362.

⁸ БЕЛКИН, А. и др. *Курс криминалистики. Общая часть*. Москва: Юристъ, 2000, с.493.

penale poate fi definită ca fiind activitatea procesuală, bazată pe legislația și actele normative de ordin departamental, capătând formele procesuală și tactico-organizatorică, planificate și coordonate de către subiecții acesteia după sarcinile formulate, scopul, locul și timpul realizării.

În urma studierii situației în domeniul cercetării doctrinare a conceptului interacțiunii, am concluzionat că:

1. La etapa actuală în doctrina autohtonă nu există cercetări fundamentale care ar avea drept obiect de studiu instituția interacțiunii subiecților procesuali în cadrul urmăririi penale;

2. Abordarea doctrinară a noțiunii, obiectului, sarcinilor, condițiilor și particularităților interacțiunii prezintă un subiect teoretico-practic complex.

Finalitatea studiului realizat în *Capitolul 1* al tezei, prin cercetarea opiniilor expuse de doctrina autohtonă și cea străină, denotă faptul că, în prezent, pentru doctrina națională este deosebit de actuală determinarea și definitivarea aspectelor procesual penale și tactico-criminalistice ale interacțiunii subiecților procesuali ca un instrument eficace de realizare a sarcinilor procesului penal.

Cercetările realizate la compartimentul analizei situației în domeniul interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale ne-a permis să demonstrăm, că în prezent, legislația procesual penală a Republicii Moldova nu reglementează explicit conceptul de interacțiune a organului de urmărire penală cu alte instituții la investigarea infracțiunilor.

Pornindu-se de la omisiunile existente în lucrările științifice autohtone pe marginea instituției interacțiunii, teza dată are ca menire administrarea unor materiale factologice și cunoștințelor teoretice absolut noi, mai întâi, din perspectiva utilității practice.

În conținutul aceluiași capitol se evidențiază diversele laturi ale problemei interacțiunii, în cadrul cercetării cauzelor penale, datorită studierii minuțioase și analizei comparative a unui număr de publicații periodice, articole științifice, monografii, materiale ale conferințelor științifice, rapoarte statistice. Latura științifică și concluziile teoretice ale studiului efectuat sunt axate în special pe notorii publicații și lucrări din Republica Moldova. Analiza lucrărilor publicate în republică ne-a permis să formulăm un șir de concluzii, ulterior abordate, în conținutul altor compartimente ale tezei:

1. Pentru doctrina națională, de actualitate determinarea și definitivarea aspectelor procesual-penale și tactico-criminalistice ale instituției interacțiunii ca un instrument eficace de realizare a sarcinilor procesului penal;

2. Interacțiunea poate fi definită ca fiind activitatea procesuală și de tactică criminalistică bazată pe legislația în vigoare și pe actele normative de ordin departamental sau interdepartamental coordonată de către subiecții acestei activități după sarcinile formulate, locul și timpul realizării;

3. Activitatea dată se efectuează cu stricta delimitare a competențelor subiecților respectivi și contribuie la cercetarea corectă a cauzelor penale (depistarea și constatarea deplină a circumstanțelor în comiterea infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave, identificarea și reținerea făptuitorilor etc.), totodată fiind îndreptată spre prevenirea și combaterea criminalității în termene proximale.

Capitolul 2. Considerații generale privind interacțiunea în cadrul cercetării cauzelor penale cuprinde cinci paragrafe.

În paragraful 2.1 – *Conceptul de interacțiune și natura juridică a acesteia* – este analizată noțiunea, accepțiunile și concepțiile privind interacțiunea în cadrul cercetării cauzelor penale, se pune în discuție problema definitivării acestui concept. În paragraf este determinată natura juridică a interacțiunii ca instituție a tacticii criminalistice în cadrul procesului penal.

Deși interacțiunea în cadrul cercetării cauzelor penale nu a fost abordată pe larg în literatura criminalistică autohtonă, în ultimul timp, actualitatea acestui subiect a căpătat o semnificație deosebită atât în doctrină, cât și în practică. Importanța crescândă a studierii acestui subiect este evidentă în contextul în care, pe parcursul anilor, în permanentă creștere se află numărul sesizărilor înregistrate despre infracțiunile comise. Aplicarea din primele momente ale procesului penal a bogatului potențial al tuturor instituțiilor publice este un element indispensabil în îndeplinirea echitabilă și eficientă a obiectivelor procesului penal.

Compartimentul dat al lucrării conține:

- analiza cadrului normativ pentru a stabili conținutul conceptului interacțiunii subiecților procesuali în cadrul cercetării cauzelor penale;
- fundamentarea științifică a naturii juridice a interacțiunii și etalarea raționamentelor de aplicare a acesteia.

Studierea științifică a interacțiunii, în cadrul cercetării cauzelor penale, capătă o importanță majoră din perspectiva eficientizării activității organelor de drept în contextul de reformare a sectorului justiției în Republicii Moldova.

După cum conchide S. Doraș, una din condițiile indispensabile descoperirii la timp și cercetării sub toate aspectele a faptelor penale rezidă în organizarea unei colaborări fructuoase a organelor de urmărire penală cu alte structuri statale, investite prin lege să contribuie la combaterea infracțiunilor, în special, cu serviciile de investigare ale MAI, SV, CNA și SIS. Colaborarea acestor organe, ca o formă specifică de interacțiune, în activitatea comună la descoperirea și cercetarea infracțiunilor, impune necesitatea corelării mijloacelor și metodelor de lucru ale structurilor menționate, conjugării competențelor cu care acestea sunt dotate⁹.

⁹ DORAȘ, S. *Op cit.*, p.36.

În acest context, am concluzionat că devine actual și important studiul interacțiunii dintre diferite instituții, departamente, ministere, cât și al aspectelor practice privind înfăptuirea acesteia în cadrul procesului penal, al premiselor, principiilor, regulilor și efectelor realizării interacțiunii în activitatea organului de urmărire penală.

În doctrina de specialitate, există mai multe păreri în ceea ce privește conceptul de interacțiune, precum și natura juridică a acesteia. Pentru prima dată în literatura autohtonă, noțiunea interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale apare în manualul *Criminalistica*, fiind abordată de prof. M. Gheorghită drept o activitate bazată pe lege ori pe acte normative departamentale, coordonată prin scopul, locul și timpul efectuării acțiunilor organelor speciale de investigații, precum și ale reprezentanților altor organizații¹⁰.

Sintetizând elementele interacțiunii în cadrul procesului penal, M. Gheorghită a evidențiat următoarele condiții ale interacțiunii: baza legislativă strictă a activității diferiților reprezentanți ai organelor speciale, de drept ș.a.; conlucrarea lor și coordonarea scopului, locului, timpului, altor circumstanțe necesare obținerii unui rezultat; independența deplină a subiecților în planul obligațiilor de serviciu; stricta delimitare a funcțiilor de serviciu și îndeplinirea obligațiilor proprii¹¹.

Legislația procesual penală nu stabilește expres conceptul interacțiunii. Așadar, am venit cu propuneri *de lege ferenda* la acest compartiment.

În vederea creării premiselor normative pentru aplicarea și interpretarea uniformă și eficientă a instituției interacțiunii, am propus ca la temelia acestui proces să rezide următoarele modificări *de lege ferenda*:

1. Completarea conținutului articolului 254 Cod de procedură penală prin introducerea alin.(3) care va avea următorul conținut: „*Organele de urmărire penală își desfășoară activitatea, interacționând cu organele de investigații și cu alți subiecți procesuali, cu respectarea principiului legalității, drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, cu stricta delimitare a atribuțiilor fiecăruia, în condițiile de independență în alegerea metodelor și a mijloacelor de realizare a sarcinilor ce li revin conform legii. Ofițerul de investigații răspunde personal pentru executarea completă și în termenul stabilit de lege a dispozițiilor ofițerului de urmărire penală, indicațiilor scrise sau ordonanțelor procurorului și încheierilor instanței de judecată*”.

2. Completarea conținutului art.52 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală cu sintagma „și ofițeri de investigații”, atribuindu-i următorul conținut: „*ordonă efectuarea urmăririi penale de un grup de ofițeri de urmărire penală și ofițeri de investigații*”.

¹⁰ GHEORHIȚĂ, M. *Op.cit.*, p.112.

¹¹ GHEORHIȚĂ, M. *Op.cit.*, p.97.

3. Abrogarea alin. (4) din art.4 din *Legea nr.333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală*, din motivele indicate în conținutul tezei.

Paragraful 2.2 – *Premisele interacțiunii* – cuprinde cercetările cu privire la premisele de ordin istoric, economico-social, juridico-legislativ, pozitive și negative, generale și particulare referitoare la implementarea interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale.

În același paragraf (Capitolul 2) insistăm asupra ideii că premisele interacțiunii în procesul penal reprezintă punctele de plecare, cauzele de bază atât de ordin normativ, cât și de natură faptică și determină temeinicia efectuării acesteia. Premisele de ordin normativ sunt, în primul rând, ratificarea acordurilor internaționale care reglementează ordinea cooperării organelor din drept din Republica Moldova cu autoritățile regionale și organele de resort din alte state, adoptarea noului Cod de procedură penală în anul 2003.

Este bine cunoscut faptul că activitatea organelor de urmărire penală în procesul penal trebuie să se desfășoare, în așa fel încât la răspundere penală să fie trase numai persoanele care sunt vinovate de comiterea infracțiunilor, vinovăția cărora a fost stabilită de către instanța independentă și imparțială într-o ședință publică, și numai în măsura gravității circumstanțelor cauzei și faptelor săvârșite.

În compartimentul vizat al lucrării, explicăm că premisele obiective, sau circumstanțele factice, care determină interacțiunea în cadrul procesului penal, sunt de natură pozitivă și negativă.

Abordând starea de fapt, la capitolul premiselor interacțiunii organului de urmărire penală cu organul de investigații, am conchis că:

- cadrul normativ ce reglementează activitatea ofițerului de investigații urmează să stabilească interacțiunea acestui subiect cu alte organe;
- una din premisele pozitive ale interacțiunii reiese din principiul lipsei subordonării reciproce a organelor de urmărire penală și organelor speciale de investigații, fiecare dintre ele exercită diferite atribuții, folosind diferite metode și procedee.

La categoria premiselor negative se referă numărul impunător al sesizărilor despre comiterea infracțiunilor și cauzelor penale, identificarea de către subiecții cu funcții de control, CtEDO a problemelor de sistem în sectorul justiției al Republicii Moldova. Premisele de natură pozitivă sunt: eficientizarea activității de descoperire și prevenire a infracțiunilor; reformarea sectorului justiției prin sporirea calității deciziilor adoptate și măsurilor executate; ridicarea nivelului de profesionalism și diligență profesională a lucrătorilor sectorului justiției, polițiștilor, procurorilor, colaboratorilor ANP, magistraților; contracararea abuzurilor în domeniul prevenirii și combaterii criminalității.

Tratând starea de fapt, la capitolul interacțiunii organului de investigații, ce are în vedere practica cercetării cauzelor penale în coraport cu cadrul normativ existent, conchidem că:

1. Legislația de profil ce stipulează activitatea organului de urmărire penală în mod imediat necesită schimbări privind reglementarea interacțiunii acestui subiect cu alte organe, instituții;

2. În contextul reformării sectorului justiției penale, considerăm că legislația procesual-penală autohtonă necesită implementarea și ajustarea unor transformări esențiale, impuse, în primul rând, de situația criminogenă ce există în țară. În al doilea rând, această stare de fapt necesită stringenta perfecționare a cadrului normativ referitor la interacțiunea subiecților procesuali la cercetarea și examinarea cauzelor penale.

Cercetând subiectul propus am stabilit că necesitatea interacțiunii rezultă din lipsa subordonării reciproce a subiecților vizați în sistemul organelor de drept. Fiecare dintre ele sunt învestite cu diferite atribuții, iar în activitatea lor folosesc diferite pârghii legale, tactico-organizatorice și metode care le permit să atingă un scop comun.

În paragraful 2.3 – *Formele interacțiunii la investigarea infracțiunilor* – sunt tratate formele normative și tactico-organizatorice ale acestei activități consemnate atât în cadrul normativ legal și departamental, precum și cele ce reies din practica pozitivă a organelor de urmărire penală.

Potrivit clasificării expuse în doctrina autohtonă de către profesorul M. Gheorghiuță, în conlucrarea ofițerului de urmărire penală cu serviciile speciale s-au încetățenit următoarele forme de interacțiune:

1. informarea reciprocă și la timp despre evenimentele infracționale și despre rezultatele obținute în urma cercetării;

2. planificarea în comun sau coordonarea activității de cercetare a infracțiunilor;

3. participarea ofițerilor de investigații la efectuarea acțiunilor de urmărire penală;

4. îndreptarea și îndeplinirea unor delegații, comisii rogatorii¹².

Cercetătorul N. Yablokov, evidențiază următoarele forme principale ale interacțiunii:

1. schimbul reciproc de informații dintre subiecții interacțiunii;

2. alcătuirea în comun a planurilor acțiunilor de urmărire penală;

3. asistența acordată ofițerului de urmărire penală la efectuarea acțiunilor de urmărire penală;

4. executarea indicațiilor scrise ale ofițerului de urmărire penală, efectuarea în mod particular a acțiunilor de urmărire penală concrete;

5. analiza comună, aprecierea rezultatelor acțiunilor de urmărire penală și activităților speciale de investigații pe marginea infracțiunii investigate și adoptarea deciziilor comune în urma analizei efectuate;

6. întreprinderea de măsuri în vederea curmării infracțiunilor la etapa pregătirii și realizarea activităților cu caracter profilactic¹³.

¹² GHEORHIȚĂ, M. *Op.cit.*, p.99.

¹³ ЯБЛОКОВ, Н. *Op.cit.*, p.200.

Analizând practica organelor de urmărire penală, am demonstrat că cel mai frecvent aplicabile sunt aplicabile următoarele tipuri ale interacțiunii extraprocesuale:

- analiza în comun a materialelor cauzei penale;
- executarea indicațiilor nonprocesuale;
- schimbul reciproc de informații;
- asistența și participarea subiecților vizați *supra* în cadrul combinațiilor tactice;
- acordarea asistenței juridice organului de investigații, în vederea neadmiterii apariției

situațiilor care pot afecta legalitatea unor acțiuni procesuale.

În paragraful 2.4 – *Principiile și regulile de realizare a interacțiunii de către subiecții procesului penal* – sunt identificate, cercetate și sistematizate principiile și regulile care urmează a fi respectate în vederea realizării eficiente și uniforme a interacțiunii.

Respectând principiile de bază ale interacțiunii în cadrul procesului penal, subiecții procesuali contribuie la realizarea obligației statului de a garanta dreptul părții vătămate și întregii societăți că circumstanțele faptei comise vor fi constatate complet, iar persoana vinovată va fi trasă la răspundere. Necesitatea respectării obligației de a curma existența situației generatoare de prejudiciu, de a repara consecințele negative ale faptei ilicite, precum și scopul prevenției generale, la fel, sunt cauze primordiale care determină rațiunea implementării și respectării unor principii ale interacțiunii organului de urmărire penală cu alte instituții în cadrul procesului penal. Nu în ultimul rând, respectarea principiilor interacțiunii contribuie la înlăturarea obstacolelor de ordin personal, ce apar între subiecții implicați în această activitate¹⁴.

Am susținut integral opinia expusă în literatura criminalistică autohtonă că cele mai importante principii de organizare a interacțiunii echipelor de urmărire penală și de investigații departamentale și interdepartamentale sunt:

1. rolul de conducător al ofițerului de urmărire penală;
2. accesul ofițerului de urmărire penală la informația obținută pe calea investigațiilor speciale în unele faze primare de pregătire a operațiunilor tactice;
3. luarea hotărârilor anume de ofițerul de urmărire penală vizând locul, timpul și caracterul operațiunii tactice;
4. stabilirea componenței grupului de urmărire penală;
5. asigurarea tehnico-materială suficientă a activității grupului de urmărire penală;
6. asigurarea criminalistică vizând participarea largă a specialiștilor criminaliști în realizarea operațiunilor tactice cu îndeplinirea, în primul rând, a sarcinilor puse de ofițerii de urmărire penală

¹⁴ OGANESEAN, A. Principiile interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale. În: *Revista Națională de Drept*, 2017, nr.9., p.49.

și ofițerii de investigații în vederea realizării expertizelor și a cercetărilor speciale, precum și asigurarea informației necesare privind evidența criminalistică¹⁵.

Un principiu, care își regăsește abordare largă în literatura criminalistică, este – *al cointeresării părților în atingerea scopului înaintat*, manifestării inițiativei, informării la timp a subiecților interacțiunii despre datele care au devenit cunoscute și care sunt importante pentru descoperirea și cercetarea infracțiunii, precum și păstrarea caracterului secret al activității speciale de investigații¹⁶.

În conținutul paragrafului 2.4 se aduc dovezi că importanța practică a respectării principiilor interacțiunii rezidă și în aceea că eșecul organelor justiției penale de a atinge scopul procesului penal, în unele cazuri, este determinat atât de necunoașterea de către participanții la procesul penal a metodelor de cercetare a unor categorii de infracțiuni, lipsa de experiență și insuficiența mijloacelor tehnice, cât și de nedorința acestora de a se conforma în activitatea lor standardelor care stau la baza interacțiunii cu alte instituții.

Capitolul 3. Particularități de interacțiune la diferite etape ale urmăririi penale, conține două paragrafe.

În paragraful 3.1 sunt analizate *etapele interacțiunii în activitatea organelor de urmărire penală*. Compartimentul dat conține cercetarea aspectelor practice de interacțiune în activitatea subiecților urmăririi penale și elaborarea soluțiilor practice, care vor spori semnificativ calitatea procedeele procesuale, operațiunilor tactice, măsurilor speciale de investigații prin implementarea interacțiunii.

Luând în considerație natura și scopul tezei, am cercetat doar cele mai importante aspecte ale interacțiunii organului de urmărire penală cu alte instituții la diferite etape ale procesului penal.

Acest subiect a fost examinat prin prisma procedeele și acțiunilor atât de ordin organizatoric, cât și de urmărire penală, aferente diferitelor faze ale procesului penal. Deci, interacțiunea a fost analizată începând cu momentul sesizării organului de urmărire penală despre comiterea infracțiunii și, în consecință, pornirea urmăririi penale, până la terminarea acesteia, întocmirea rechizitoriului și trimiterea cauzei penale în instanța de judecată competentă.

Dezvăluind în continuare subiectul studiat, am analizat etapele interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale.

În acest compartiment al lucrării am explicat că, conform practicii pozitive de descoperire a infracțiunilor, interacțiunea poate fi realizată până la pornirea, în timpul exercitării și după

¹⁵ GHEORHIȚĂ, M. Sistemul de cercetare a criminalității organizate. În: *Revista Națională de Drept*, 2001, nr.4.,p.20.ISSN 1811-0770, p.20.

¹⁶ КОРШУНОВА, О., СТЕПАКОВА, А. *Курс криминалистики*. СПб., Юридический Центр Пресс, 2004, p.494.

terminarea urmăririi penale, inclusiv la faza judecării cauzei în funcție de soluția adoptată în ordinea art.291 Cod de procedură penală.

Am susținut în totalitate opinia savantului N. Yablokov, care abordează în felul următor etapele interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale, evidențiind patru etape ale acestei activități:

- prima etapă coincide cu faza pornirii urmăririi penale și presupune, în primul rând, administrarea materialelor pertinente și verificarea acestora;
- a doua etapă coincide cu etapa incipientă a urmăririi penale;
- a treia etapă coincide cu etapa urmăririi penale, când se înaintează acuzarea învinuitului; persoana este audiată în calitate de învinuit; se verifică argumentele învinuitului; are loc colectarea probelor suplimentare;
- a patra etapă coincide cu momentul terminării urmăririi penale¹⁷.

Analizând sarcinile procesuale care apar în fața organului de urmărire penală din momentul sesizării despre comiterea infracțiunii și până la începerea urmăririi penale, conchidem că, la etapa respectivă, necesitatea interacțiunii apare în diferite situații tipice.

În primul rând, organizarea și derularea investigațiilor din momentul parvenirii informației despre comiterea infracțiunii fără persoana bănuită. Inițiativa în organizarea interacțiunii parvine de la unitatea de gardă a subdiviziunii organului afacerilor interne.

Anume grupul operativ, care se deplasează la fața locului, apare în calitate de formă primară a interacțiunii. În componența acestuia intră, de regulă, ofițerul de urmărire penală, ofițerii de investigație, specialistul criminalist, medicul legist și, după necesitate, chinologul cu câinele polițist. Sarcina lor primordială este cercetarea calitativă a locului faptei, utilizarea promptă a datelor obținute în vederea identificării și reținerii persoanei care a comis infracțiunea.

Și dacă rolul procurorului în calitate de conducător al urmăririi penale apare din momentul începerii acesteia, atunci până la adoptarea soluției în ordinea art.274 Cod de procedură penală, ofițerul de urmărire penală se bucură de deplină autonomie. Însă regula dată nu exclude posibilitatea ofițerului de urmărire penală de a coordona anumite activități procesuale cu procurorul responsabil în teritoriu în domeniul exercitării controalelor asupra respectării prevederilor legale de către colaboratorii de poliție la etapa înregistrării și examinării sesizărilor despre infracțiuni și a altor informații despre incidente.

Randamentul muncii organelor de drept poate fi privit ca fiind realizat la un nivel convenit doar atunci când investigarea crimei are loc cu utilizarea complexă, rațională și în strictă

¹⁷ ЯБЛОКОВ, Н. *Op.cit.*, p.201.

corespondere cu legea, mijloacelor și resurselor disponibile de ordin intelectual, profesional și tehnico-material¹⁸.

Procurorul trebuie să verifice minuțios toate circumstanțele de fapt constatate, conștientizând că în practică se întâlnesc diverse aspecte, inclusiv de ordin administrativ, care se răsfrâng negativ asupra examinării imparțiale și obiective a sesizărilor cu privire la infracțiuni.

Importanța interacțiunii procurorului cu organul de investigații este condiționată de un șir de factori obiectivi, printre care se atestă: unitatea scopurilor, ce rezidă în sarcina combaterii criminalității; lipsa subordonării administrative și procesuale care duce la devierea căilor și direcțiilor de realizare a sarcinilor executate; diferența totală în metodele realizării acțiunilor procesuale și măsurilor speciale de investigații, ceea ce se răsfrânge negativ asupra termenelor legale și rezultatelor obținute¹⁹.

Implementarea activă a interacțiunii la cercetarea infracțiunilor poate spori gradul de responsabilitate și diligența profesională a subiecților implicați în faza de urmărire penală.

Apariția formelor noi în realizarea instituțiilor procesului penal este legată de dezvoltarea permanentă a structurilor criminale stabile, atentarea la categoriile specifice ale relațiilor sociale. Faptul dat îi obligă pe agenții statului de a găsi căile de control al fenomenelor antisociale. În acest sens, împrumutarea bunelor practici de la alte jurisdicții acordă multe posibilități de a menține ordinea în societate, reducând starea generală a criminalității în stat.

În acest compartiment al tezei am prezentat propunerile *de lege ferenda* privind:

1. Completarea conținutului art.3 din *Legea nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură* cu alineatul (8);
2. Completarea conținutului art.3 din *Legea nr.333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală* cu alineatul (8).

Paragraful 3.2 *Interacțiunea în cadrul asistenței juridice internaționale în materie penală* – conține o analiză profundă a modalităților practice de realizare a interacțiunii la cercetarea cauzelor penale, apelând atât la modalitățile clasice ale asistenței juridice în materie penală, cât și la formele nonprocesuale ale interacțiunii dintre subiecți în diferite jurisdicții.

Extinderea peste hotarele naționale a criminalității organizate a făcut ca guvernele să coopereze activ pentru identificarea manifestărilor infracționale și căilor optime de combatere a acestora cu implicarea tuturor resurselor și rezervelor disponibile în diferită măsură de către state.

Interacțiunea ca forma asistenței juridice internaționale în materie penală este pe larg implementată atât în contextul administrării probatoriului aferent cauzelor penale, ce au ca obiect

¹⁸ OGANESEAN, A. Baza normativă a interacțiunii în cercetarea infracțiunilor. În: *Revista Institutului Național al Justiției*, 2018, nr.3, p.17.

¹⁹ OGANESEAN, A. Взаимодействие процессуальных субъектов при расследовании уголовных дел. В: *Актуальные научные исследования в современном мире*, 2020. Украина, Переяслав, No.11(7), с.177.

de cercetare în special faptele comise pe teritoriul jurisdicțiilor naționale, cât și manifestările criminale globale, mai ales din sfera traficului ilicit de droguri, ființe umane, armamentului, spălării banilor, contrabandei, finanțării terorismului.

Argumentând importanța interacțiunii ca formă a asistenței juridice internaționale, am susținut concluzia autorului P. Albu precum că statele trebuie să se străduiască, atunci când este justificat, să creeze celule speciale de cercetare și să le doteze pentru cunoașterea aprofundată a caracteristicilor structurale și a metodelor de funcționare a grupărilor criminale organizate. Statele trebuie, de asemenea, să se străduiască să asigure membrilor acestor celule formarea și resursele necesare, în scopul ca aceștia să-și poată concentra eforturile asupra strângerii și analizei informațiilor asupra criminalității transnaționale organizate²⁰.

Pornind de la cele expuse, conchidem că procurorii și ofițerii de urmărire penală necesită să fie instruiți în permanență asupra importanței de implementare a mecanismelor internaționale în domeniul realizării investigațiilor eficiente, care să corespundă cerințelor consacrate în standardele internaționale. Realizând sarcinile stipulate în legislația națională, subiecții procesuali trebuie să utilizeze toate mijloacele prevăzute de cadrul normativ în vederea garantării respectării drepturilor și libertăților justițiabililor în contextul procedurilor abordate.

În această ordine de idei, se impune organizarea și desfășurarea măsurilor eficiente în vederea ridicării nivelului de pregătire profesională a ofițerilor de urmărire penală și a ofițerilor de investigații pe întreaga dimensiune a procesului penal aferent asistenței juridice internaționale în materie penală. Doar valorificarea corectă și eficientă a potențialului personalului angajat poate genera obținerea unor rezultate remarcabile și crea, per ansamblu, o imagine impecabilă a organelor de drept în societate.

În acest compartiment al tezei, am demonstrat că interacțiunea ca formă a asistenței juridice internaționale în materie penală este pe larg implementată atât în contextul administrării probatoriului aferent cauzelor penale, ce au ca obiect de cercetare în special faptele comise pe teritoriul statelor concrete, cât și manifestările criminale globale, mai ales din sfera traficului ilicit de droguri, ființe umane, armamentului, spălării banilor, contrabandei, finanțării terorismului.

²⁰ ALBU, P. *Crima organizată în perioada de tranziție – o amenințare majoră la adresa securității internaționale*. București: Editura Ministerului Internelor și reformei administrative, 2007, p.373.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Actualmente, interacțiunea subiecților procesuali în cadrul cercetării infracțiunilor trebuie să devină un instrumentariu stabil de conlucrare. Interacțiunea se realizează conform standardelor stabilite de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și cele naționale.

Deși instituția interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale se referă la tezele generale de tactică criminalistică, doar unele principii, metode și mecanisme ale acestei activități se regăsesc în dreptul procesual penal, teoria activității speciale de investigații, medicina legală, teoria expertizei judiciare, psihologia judiciară, criminologia etc., ceea ce o poziționează ca instituție multidisciplinară.

Respectând principiile de bază ale interacțiunii în cadrul urmăririi penale, subiecții procesuali contribuie la realizarea scopului procesului penal.

În urma investigației întreprinse, au fost obținute următoarele rezultate:

- analiza conceptelor și tezelor doctrinare existente în literatura de specialitate din țară și de peste hotare referitor la instituția interacțiunii subiecților procesului penal;
- analiza cadrului normativ pentru stabilirea conținutului conceptului interacțiunii subiecților procesuali în cadrul cercetării cauzelor penale;
- studierea practicii organelor de urmărire penală în domeniul interacțiunii cu alte instituții în cadrul cercetării cauzelor penale;
- identificarea modului de realizare practică a interacțiunii în raport cu legislația în vigoare și recomandările criminalistice;
- fundamentarea științifică a naturii juridice a interacțiunii și etalarea raționamentelor de aplicare a acesteia;
- sistematizarea premiselor obiective ale aplicării interacțiunii la etapa premergătoare și în cadrul cercetării cauzei penale;
- cercetarea și precizarea normelor procesuale naționale ce reglementează interacțiunea subiecților procesuali în aspect comparat cu practica pozitivă a organelor de urmărire penală de cercetare a diferitelor categorii de infracțiuni;
- clasificarea etapelor, formelor procesuale și tactico-organizatorice ale interacțiunii;
- stabilirea perspectivelor și a căilor de perfecționare a interacțiunii prin formularea recomandărilor *de lege ferenda*.

Efectuând o analiză a problemelor privind esența, scopul, condițiile obligatorii, etapele și particularitățile interacțiunii subiecților procesuali în cadrul cercetării cauzelor penale în coraport

cu cadrul normativ național și internațional, recomandările științei criminalistice, *au fost formulate următoarele concluzii:*

1. La etapa actuală, în doctrina autohtonă nu există cercetări fundamentale care ar avea drept obiect de studiu instituția interacțiunii subiecților procesuali în cadrul urmăririi penale.

2. Abordarea doctrinară a noțiunii, obiectului, sarcinilor, condițiilor și particularităților interacțiunii prezintă un subiect teoretico-practic complex.

3. Pentru doctrina națională, este deosebit de actuală determinarea și definitivarea aspectelor procesual-penale și tactico-criminalistice ale instituției interacțiunii ca un instrument eficace de realizare a sarcinilor procesului penal.

4. Interacțiunea poate fi definită ca fiind activitatea procesuală și de tactică criminalistică bazată pe legislația în vigoare și actele normative de ordin departamental sau interdepartamental coordonată de către subiecții acestei activități după sarcinile formulate, locul și timpul realizării;

5. Activitatea dată se efectuează cu strictă delimitare a competențelor subiecților respectivi și contribuie la cercetarea corectă a cauzelor penale (depistarea și constatarea deplină a circumstanțelor comiterii infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave, identificarea și reținerea făptuitorilor etc.), totodată este îndreptată spre prevenirea și combaterea criminalității în termene proxime.

6. În prezent, legislația procesual-penală a Republicii Moldova nu reglementează explicit conceptul interacțiunii organului de urmărire penală cu alte organe, instituții la investigarea infracțiunilor. Ca rezultat, nu este stabilită baza normativă exhaustivă a instituției interacțiunii.

7. Legislația de profil ce stipulează activitatea organului de urmărire penală în mod imediat necesită schimbări privind reglementarea interacțiunii acestui subiect cu alte organe, instituții.

8. În contextul reformării sectorului justiției penale, considerăm că legislația procesual-penală autohtonă necesită implementarea și ajustarea unor transformări esențiale, impuse, în primul rând, de situația criminogenă ce există în țară. În al doilea rând, această stare de fapt necesită stringenta perfecționare a cadrului normativ referitor la interacțiunea subiecților procesuali la cercetarea și examinarea cauzelor penale.

9. La moment, deși dispunem de un patrimoniu doctrinar bogat în domeniul criminalisticii și procedurii penale, realizările acestor științe ce vizează subiectul definiției și abordării conceptului interacțiunii nu sunt unitare și definitive, se referă doar la tezele generale, fără a căpăta forma unui studiu fundamental.

10. Noutatea teoretică propusă în prezenta teză se referă, mai întâi de toate, la reglementarea juridică a instituției interacțiunii, sistematizarea unitară a standardelor realizării interacțiunii în cadrul procesului penal.

11. Una din premisele pozitive ale interacțiunii reiese din principiul lipsei subordonării reciproce a organelor de urmărire penală și organelor speciale de investigații, fiecare dintre ele exercită diferite atribuții, folosind diferite metode și procedee legale, combinații tactico-organizatorice, care numai în cumul duc spre descoperirea crimei.

12. Stricta respectare a principiilor interacțiunii este o soluție inevitabilă în contextul existenței unor lacune, înlăturării situațiilor de natură conflictuală care au un impact negativ asupra realizării sarcinilor procesului penal.

13. Legislația procesual-penală nu reglementează explicit conceptul interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale, însă cadrul normativ departamental denotă caracterul obligatoriu al acesteia în cazurile infracțiunilor grave, deosebit și excepțional de grave.

14. În activitatea unor subiecți procesuali încă există practica realizării inutile a formelor interacțiunii de către aceștia, prin adresarea cererilor, indicațiilor, fără scop concret pe cauza cercetată.

15. Legiuitorul nu prevede limitele interacțiunii și nu reglementează obligația organului de urmărire penală de a apela la această instituție. Utilizarea acestei instituții de către subiecții procesuali la cercetarea cauzelor penale este o măsură facultativă, care poate fi realizată la discreția organului de urmărire penală doar în anumite cazuri.

16. Legislația ce reglementează activitatea ofițerului de investigații urmează să reglementeze drepturile și obligațiile acestuia în cadrul interacțiunii lui cu alte organe. Reglementarea procesuală a statutului ofițerului de investigații va spori gradul de responsabilitate a acestui subiect în egală măsură cu ofițerul de urmărire penală.

17. Art.4 alin.(4) din *Legea nr.333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală* intră în contradicție cu art.1 alin.(2) din aceeași lege, nu corespunde rigorilor legale prevăzute de art.253 alin.(1) Cod de procedură penală, iar sub prisma regulii generale stipulate în art.2 alin.(4) Cod de procedură penală, se atestă necorespunderea acestei norme prevederilor legii procesual penale.

18. Se impune ajustarea prevederilor actelor departamentale și interdepartamentale, ce reglementează într-o măsură oarecare interacțiunea cu alte organe, la prevederile legislației în vigoare, acordurile și tratatele internaționale corespunzătoare, precum și la practica avantajoasă cu privire la utilizarea instituției interacțiunii la cercetarea și examinarea cauzelor penale.

19. Prevederile *Ordinului interdepartamental al Procurorului General, ministrului Afacerilor Interne, directorului Centrului Național Anticorupție și directorului general al Serviciului Vamal nr.121/254/286-0/95 din 18 iulie 2008* sunt învechite și nu corespund cerințelor stipulate în legislația Republicii Moldova, prin urmare, se impune ajustarea lui la conținutul Codului de procedură penală și *Legii nr.59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigații*.

20. Instituirea mecanismului de antrenare a ofițerilor de urmărire penală la investigații preliminare, ce precedează înregistrarea sesizării despre infracțiuni, prezintă o primă etapă a interacțiunii subiecților procesuali, care contribuie la administrarea calitativă a probatoriului, conservarea materialului probant.

21. Intensificarea controlului procuraturii asupra activității organelor de investigații și altor organe de constatare, prin verificarea modului de examinare a informațiilor despre infracțiuni, aprecierea obiectivă și justificată a datelor consemnate în rapoartele lucrătorilor acestor organe și instituirea unui mecanism de control permanent asupra modului de administrare a dosarelor de investigații speciale și de căutare a persoanelor are ca sarcină verificarea respectării legalității de către organele de constatare și speciale de investigații.

Problema științifică actuală soluționată constă în conceptualizarea instituției interacțiunii subiecților procesuali în cadrul cercetării cauzelor penale, pe baza rezultatelor obținute în urma investigației efectuate, cu identificarea unor imperfecțiuni de care suferă cadrul normativ în acest domeniu, a fost elaborat instrumentariul procesual-penal concret pentru eliminarea lacunelor respective și a asigura utilizarea activă a interacțiunii la cercetarea cauzelor penale, fapt care stabilește perspectivele și căile de perfecționare și eficientizare a instituției date.

În scopul perfecționării cadrului normativ ce reglementează instituția respectivă și înlăturării problemelor stabilite, în vederea creării premiselor normative pentru aplicarea uniformă și eficientă a interacțiunii de către subiecții procesuali la cercetarea cauzelor penale, au fost formulate următoarele **propuneri de lege ferenda**:

1. Completarea conținutului articolului 254 Cod de procedură penală prin introducerea alin.(3) care va avea următorul conținut: „*Organele de urmărire penală își desfășoară activitatea, interacționând cu organele de investigații și cu alți subiecți procesuali, cu respectarea principiului legalității, drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, cu stricta delimitare a atribuțiilor fiecăruia, în condițiile de independență în alegerea metodelor și mijloacelor de realizare a sarcinilor ce li revin conform legii. Ofițerul de investigații răspunde personal pentru executarea completă și în termenul stabilit de lege a dispozițiilor ofițerului de urmărire penală, indicațiilor scrise sau ordonanțelor procurorului și încheierilor instanței de judecată*”.

2. Completarea conținutului art.52 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală cu sintagma „și ofițeri de investigații”, atribuindu-i următorul conținut: „*ordonă efectuarea urmăririi penale de un grup de ofițeri de urmărire penală și ofițeri de investigații*”.

3. Abrogarea alineatului (4) din art.4 din *Legea nr.333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală*, din motivele indicate supra.

4. Completarea conținutului art.3 din *Legea nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură* cu alineatul (8) în următoarea redacție: „*În activitatea sa, procurorul interacționează din proprie*

inițiativă cu organele de urmărire penală și alte autorități statale sau instituții internaționale responsabile, asigurând schimbul reciproc de informații și efectuarea investigațiilor eficiente în vederea promovării bunelor practici în domeniul justiției penale”.

5. Completarea conținutului art.3 din *Legea nr.333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală* cu alineatul (8) în următoarea formulă: „Ofițerul de urmărire penală efectuează urmărirea penală personal sau în cadrul grupurilor de urmărire penală, elaborând în comun cu organele care efectuează activitatea specială de investigații versiunile de cercetare și planurile acțiunilor procesuale, asigurând în comun interacțiunea dinamică și eficientă cu alte organe, bazată pe principiile independenței și strictei delimitări a competențelor fiecărui subiect, contribuind activ la investigarea multilaterală și obiectivă a faptelor ilicite, demascarea la timp a persoanelor implicate în săvârșirea acestora și tragerea lor la răspundere conform legii”.

6. Revizuirea integrală a conținutului *Ordinului interdepartamental al Procurorului General, ministrului Afacerilor Interne, directorului Centrului Național Anticorupție și directorului general al Serviciului Vamal nr.121/254/286-0/95 din 18 iulie 2008*, ajustându-l la legislația procesual penală, prin:

- modificarea pct.20) din *Instrucțiunea* privind modul de primire, înregistrare, evidență și examinare a sesizărilor și a altor informații despre infracțiuni, atribuindu-i următorul conținut: „*termenul de examinare a sesizărilor referitoare la infracțiuni este reglementat de legislația procesual penală. Conducătorul organului de urmărire penală asigură respectarea termenului rezonabil la examinarea acestora, stabilind, în funcție de complexitatea cazului, prin rezoluție, termene fixe, care pot fi prelungite motivat. În caz de dispunere a soluției prevăzute de art.274 alin.(4) Cod de procedură penală, conducătorul organului de urmărire penală asigură înaintarea către procuror a actelor întocmite cu propunerea de a nu porni urmărirea penală cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea termenului specificat la alin.(1)*”;

- înlocuirea în conținutul pct.25) din *Instrucțiunea* nominalizată a sintagmei „*Legii cu privire la activitatea operativă de investigații*” cu denumirea „*Legii nr.59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigații și altor legi organice*”;

- modificarea pct.27) din *Instrucțiunea* vizată supra în următoarea formulă: „*termenul de examinare a altor informații despre infracțiuni și incidente, plângeri și denunțuri anonime, ce necesită un control suplimentar constituie 30 de zile. Conducătorul organului respectiv asigură respectarea termenului rezonabil la examinarea acestora, stabilind, în funcție de complexitatea cazului, prin rezoluție, termene fixe, care pot fi prelungite motivat. În cazuri excepționale, când obiectul examinării este de complexitate sporită, iar cercetarea acestuia necesită interacțiunea cu alte organe, conducătorul organului respectiv poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea investigațiilor, care nu va depăși 60 de zile*”;

- introducerea alin.(6) în pct.25) din *Instrucțiunea* analizată, având următorul conținut: „colaboratorul organului care examinează alte informații despre infracțiuni efectuează investigațiile, interacționând cu organele de urmărire penală create în cadrul MAI, CNA, SV, Serviciului Fiscal de Stat, Procuratură, specialiști din diferite domenii, organele de control de stat, alte instituții publice și entități private”;

- completarea pct.40) cu alin.(6) care va pune în sarcina conducătorului organului de urmărire penală să asigure săptămânal prezentarea către procuror a datelor privind înregistrarea și evidența deplină a sesizărilor și a altor informații referitoare la infracțiuni;

- introducerea unui nou pct.47) care va stipula expres că organele MAI transmit zilnic procurorului responsabil sintezele operative, totodată, asigurând accesul la Registrele prevăzute de prezenta *Instrucțiune* și dosarele speciale de nomenclator.

Implementarea recomandărilor înaintate în lucrare are o serie de avantaje, cum ar fi:

- perfecționarea cadrului normativ referitor la instituția interacțiunii subiecților procesuali la cercetarea cauzelor penale;

- definitivarea conținutului doctrinar autohton al interacțiunii și înlăturarea dificultăților de interpretare a acesteia;

- reducerea semnificativă a problemelor în activitatea practică a organelor de urmărire penală și speciale de investigații la compartimentul interacțiunii, întrucât cadrul normativ perfecționat va reglementa exhaustiv instituția interacțiunii subiecților procesuali;

- eficientizarea activității de cercetare a cauzelor penale prin utilizarea activă a interacțiunii subiecților respectivi.

Planul cercetărilor de perspectivă la tema lucrării derivă din rezultatele obținute în urma studiului efectuat cu ocazia elaborării tezei de doctor în drept. Aici pot fi catalogate următoarele:

- efectuarea unor cercetări statistice aprofundate privind ponderea cauzelor penale în care a fost utilizată interacțiunea subiecților procesuali în cadrul cercetării cauzelor penale, formele, termenii acesteia și rezultatele obținute;

- aprofundarea cercetărilor sub aspectul cunoașterii doctrinelor existente în țările dezvoltate a instituției interacțiunii;

- analiza practicii avantajoase de utilizare a instituției interacțiunii în alte state;

- cercetarea și determinarea direcțiilor și formelor nonprocesuale ale interacțiunii subiecților procesuali în cadrul cercetării cauzelor penale.

BIBLIOGRAFIE

1. ALBU, P. *Crima organizată în perioada de tranziție – o amenințare majoră la adresa securității internaționale*. București: Editura Ministerului Internelor și reformei administrative, 2007. 488 p. ISBN 978-973-745-054-8.
2. BUJOR, V., CIAGLIC, T. Principiile politicii penale. În: *Revista Institutului National al Justiției*, 2015, nr.1, pp.55-57. ISSN 1857-2405.
3. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Nr.122 din 14 martie 2003. Republicat în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2013, nr.248-251/699. În vigoare din 12 iunie 2003.
4. Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate din 15.11.2000.
5. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *cauza Medvedyev and Others vs France*, hotărârea din 29.03.2010, definitivă din 29.03.2010. Disponibil: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-97979>.
6. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *cauza Rotaru vs Romania*, hotărârea din 04.05.2000, definitivă din 04.05.2000. Disponibil: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-148906%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-148906%22]}).
7. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *cauza Teixeira de Castro vs Portugalia*, hotărârea din 09 iunie 1998, nr. 25829/94.
8. CUȘNIR, V. Reflecții asupra noțiunii de justiție ca valoare socială protejată de normele juridico-penale. În: *Revista Națională de Drept*, 2013, nr.12, pp.16-18. ISSN 1811-0770.
9. DOLEA, Ig. *Codul de procedură penală (comentariu aplicativ): Textul cu modificările legislative operate până la 1 septembrie 2016*. Chișinău: Cartea Juridică, 2016. 1172 p. ISBN 978-9975-3111-3-7.
10. DOLEA, Ig. *Drepturile persoanei în probatoriul penal: conceptul promovării elementului privat*. Chișinău: Bons Offices, 2009. 416 p. ISBN 978-9975-9927-7-0.
11. DORAȘ, S. *Criminalistica*. Chișinău: Tipogr. Centrală, 1999. 273 p.
12. DORAȘ, S. *Criminalistica*. Chișinău: Tipogr. Centrală, 2011. 632 p. ISBN 978-9975-53-015-6.
13. EȘANU, A. Fapte de corupție incriminate de legea penală lipsite de importanță. În: *Culegerea conferinței științifice „Integrare prin cercetare și inovare”*, 2016, Chișinău, pp.87-90. ISBN 978-9975-71-815-8.
14. GHEORHIȚĂ, M. Caracteristica și modelul criminalistic al infracțiunilor. În: *Avocatul Poporului*, 2012, nr.1-2, pp.11-14. ISSN 1810-7141.
15. GHEORHIȚĂ, M. *Criminalistica*. Chișinău: Museum, 1995. 144 p. ISBN 5-7790-0159-6.
16. GHEORHIȚĂ, M. *Metodica cercetării infracțiunilor săvârșite de structurile criminale organizate: Teză de doctor habilitat în drept*. Chișinău, 2001. 260 p.

17. GHEORHIȚĂ, M. Noi abordări științifice în tactica criminalistică. În: *Legea și viața*, 2012, nr.2, pp.4-7. ISSN 1810-309X.
18. GHEORHIȚĂ, M. Sistemul de cercetare a criminalității organizate. În: *Revista Națională de Drept*, 2001, nr.4, p.18. ISSN 1811-0770.
19. GHEORHIȚĂ, M. Stringența perfectării legislației în domeniul expertizei judiciare. În: *Avocatul Poporului*, 2013, nr.1-3, pp.1-6. ISSN 1810-7141.
20. GHEORHIȚĂ, M. *Tezele generale ale tacticii criminalistice*. Chișinău: ARC, 2004. 128 p. ISBN 9975-61-327-6.
21. GHEORHIȚĂ, M. *Tratat de criminalistică*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2017. 872 p. ISBN 978-9975-53-834-3.
22. GHEORHIȚĂ, M. *Tratat de metodică criminalistică*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 531 p. ISBN 978-9975-71-606-2.
23. GHEORHIȚĂ, M., DUȘA, S. Criminalitatea cibernetică – cu un pas înainte. Metodici de investigare. În: *Studia Universitatis Moldaviae*, 2011, nr.3(43), pp.187-196. ISSN 1814-3199.
24. GOLUBENCO, Gh. *Criminalistică: obiect, sistem, istorie*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2008. 216 p. ISBN 978-9975-78-597-6.
25. GRECU, R. Evoluția istorică a noțiunii și definiției politicii penale. În: *Revista Națională de Drept*, 2018, nr. 7-9, pp.18-21. ISSN 1811-0770.
26. Legea cu privire la activitatea specială de investigații. Nr.59 din 29 martie 2012. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2012, nr.113-118/373. În vigoare din 8 decembrie 2012.
27. Legea cu privire la Procuratură. Nr.3 din 25.02.2016. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2016, nr.69-77. În vigoare din 1 august 2016.
28. Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală. Nr.333 din 10 noiembrie 2006. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2006, nr.195-198/918. În vigoare din 22 decembrie 2006.
29. LIXANDRU, O. *Managementul constituirii și funcționării structurilor specializate în investigarea criminalității transfrontaliere: a Autoreferat al tezei de doctorat în drept*. București, 2011. 38 p.
30. MICLEA, D. *Combaterea crimei organizate*. București: Editura MAI, 2004. 347 p. ISBN 973-8307-538.
31. **OGANESEAN, A.** Abordări teoretice ale conceptului interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale. În: Culegerea publicațiilor conferinței științifice naționale cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”. Chișinău, p.126-130, 7-8 noiembrie 2019.
32. **OGANESEAN, A.** Aplicabilitatea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în procesul penal al Republicii Moldova. În: *Revista Procuraturii Republicii Moldova*, 2020, nr.5, p.109-118. ISSN 2587-3601.

33. **OGANESEAN, A.** Baza normativă a interacțiunii în cercetarea infracțiunilor. În: *Revista Institutului Național al Justiției*, 2018, nr.3, p.17-21, ISSN 1857-2405.
34. **OGANESEAN, A.** Forma tactico-organizatorică a interacțiunii în cadrul procesului penal. În: Culegerea publicațiilor conferinței științifice naționale cu participare internațională „*Integrare prin cercetare și inovare*”. Chișinău, p.71-74, 9-10 noiembrie 2017.
35. **OGANESEAN, A.** Garantarea dreptului la un proces echitabil în prisma efectuării investigațiilor complexe de urmărire penală în condițiile societății informaționale. În: Culegerea publicațiilor conferinței științifice naționale cu participare internațională „*Statul, securitatea și drepturile omului în condițiile societății informaționale*”. Chișinău, p.428-433, 13-14 decembrie 2018.
36. **OGANESEAN, A.** Implementarea instituției interacțiunii în practica organelor de urmărire penală. În: Culegerea lucrărilor simpozionului internațional „*Strategiile pentru educație*”. România, Iași, 31 mai 2018, Editura ”PIM”, p.150-156. ISSN 2537-6004.
37. **OGANESEAN, A.** Interacțiunea în cadrul procesului penal în faza premergătoare urmăririi penale. În: *Buletinul științific al Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul*, 2017, nr.1, p.58-67. ISSN 2345-1858.
38. **OGANESEAN, A.** Principiile interacțiunii în cadrul cercetării cauzelor penale. În: *Revista Națională de Drept*, 2017, nr.9, p.49-53. ISSN 1811-0770.
39. **OGANESEAN, A.** Principiile și regulile de aplicare a practicii Curții Europene a Drepturilor Omului de către organele de urmărire penală și instanțele judecătorești. În: *Revista Procuraturii Republicii Moldova*, 2020, nr.6, p.99-104. ISSN 2587-3601.
40. **OGANESEAN, A.** Reflecții teoretico-practice referitor la interacțiunea în cadrul cercetării cauzelor penale. În: Culegerea publicațiilor conferinței științifice aniversare cu participare internațională „*Realități și perspective ale învățământului juridic național*”. Chișinău, vol. II, p.618-628, 1-2 octombrie 2019.
41. **OGANESEAN, A.** Realizarea interacțiunii la inițiativa organului de investigații. În: *Legea și viața*, 2018, nr.3, p.26-31. ISSN 1810-309X.
42. **OGANESEAN, A.** Realizarea interacțiunii la inițiativa procurorului în cadrul cercetării infracțiunilor. În: Culegerea lucrărilor simpozionului internațional „*Strategiile pentru educație*”. România, Iași, 4 noiembrie 2018, Editura ”PIM”, p.187-193. ISSN 2285-8407.
43. **OGANESEAN, A.** Rezolvarea chestiunilor de control judiciar prin apelare la practica Curții Europene a Drepturilor Omului. În: *Revista Națională de Drept*, 2020, nr.3, p.123-134. ISSN 1811-0770.
44. **OGANESEAN, A.** Взаимодействие процессуальных субъектов при расследовании уголовных дел. В: *Актуальные научные исследования в современном мире*, 2020. Украина, Переяслав, No.11(7), с.176-179. ISSN 2524-0986.

45. **OGANESEAN, A.** Unele aspecte actuale la capitolul interacțiunii Procuraturilor Specializate cu alți subiecți procesuali. În: *Актуальные научные исследования в современном мире*. Ucraina, Переяслав, 2021, No.1(69), с.40-43. ISSN 2524-0986.
46. **OGANESEAN, A.** Взаимодействие при расследовании преступлений по инициативе розыскных офицеров. În: *Актуальные научные исследования в современном мире*. Ucraina, Переяслав, 2021, nr.1(69), с.241-243, ISSN 2524-0986.
47. OLTEANU, G. ș.a. *Metodologie criminalistică*. București: AIT laboratories, 2008. 423 p.
48. Ordinul interdepartamental al Procurorului General, ministrului Afacerilor Interne, directorului Centrului Național Anticorupție și directorului general al Serviciului Vamal cu privire la evidența unică a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni nr.121/254/286-0/95 din 18 iulie 2008.
49. Ordinul interdepartamental pentru aprobarea Instrucțiunii cu privire la constituirea și activitatea echipelor comune de investigații. nr.40/215/324-o/92 din 23.07.2014.
50. OSOIANU, T., OSTAVCIUC, D. Controlul de către procuror al legalității urmăririi penale. În: *Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare”*, 2020, nr.12, pp.106-114. ISSN 1857-0976.
51. PĂVĂLEANU, V. *Drept procesual penal*. București: Editura Pro Universitaria, 2016. 713 p. ISBN 978-606-26-058906.
52. ROMAN, D. Particularitățile măsurilor operative: investigația sub acoperire și încadrarea controlată în grupul sau organizația criminală. În: Culegerea publicațiilor conferinței științifice naționale cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”. Chișinău, 7-8 noiembrie 2019, p.115-122. ISBN 978-9975-149-46-4.
53. SEDLEȚCHI, Iu., MILUȘEV, D. Unele considerații cu privire la raportul dintre condițiile generale ale judecării cauzei și principiile procesului penal. În: *Vector European*, 2018, nr.2, pp.5-9. ISSN 2345-1106.
54. SÎRCU, D. Geneza și natura Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950. În: *Revista Națională de Drept*, 2003, nr.3, p.54-56. ISSN 1811-0770.
55. TESLOVAN, R. O concretizare a principiului oportunității – renunțarea la urmărirea penală. În: *Caiete de Drept Penal*, 2016, nr.2, p.116-154. ISSN 1841-6047.
56. VIZDOAGĂ, T. Calitatea apărătorului de subiect al probatoriului. În: Culegerea conferinței științifice „Integrare prin cercetare și inovare”, 2020, Chișinău, p.176-179, ISBN 978-9975-142-50-2.

57. VIZDOAGĂ, T. Contradictorialitatea și egalitatea armelor la etapa prezentării materialelor de urmărire penală. În: *Culegerea conferinței științifice integrare prin cercetare și inovare*, 2018, Chișinău, p.319-322, ISBN 978-9975-142-50-2.
58. VIZDOAGĂ, T., EȘANU, A. Datele neadmise ca probe administrate cu încălcarea drepturilor fundamentale ale omului. În: *Revista Institutului Național al Justiției*, 2018, nr.2, p.9-14. ISSN 1857-2405.
59. BOHLANDER, M. *Principles of German Criminal Procedure*. Oregon: HART, 2012. 326 p. ISBN 978-1847-31-897-8.
60. *Eurojust Cooperation*. Disponibil: www.ec.europa.eu/justice/criminal/judicialcooperation/eurojust/index_en.htm;
61. *International cooperation for the purposes of confiscation of proceeds of crime*. Vienna: Vienna International Center, 2012. 124 p.
62. NAVICKIENE, Z. Cooperation between investigators and prosecutors in pre-trial investigation. In: *Social sciences studies*, 2010, no.2(6), pp.339-335. ISSN 2029-2236.
63. WILSON, G., McCONVILLE, M. *The Criminal Justice Process. Criminal Justice in Europe*. New York: Oxford University Press Inc., 2002. 608 p. ISBN 978-0199-25-395-1.
64. АМЕНИЦКАЯ, Н. Автореферат диссертации: *Взаимодействие следователя и органов осуществляющих оперативно-розыскную деятельность в раскрытии и расследовании преступлений*. Нижний Новгород, 2006. 34 с.
65. БЕКЕТОВ, М. Актуальные вопросы использования непроцессуальных форм взаимодействия следователя и органов дознания в ходе расследования преступлений. В: *Российский следователь*, 2000, №4, с.22-23. ISSN 1812-3783.
66. БЕЛКИН, А. и др. *Курс криминалистики. Общая часть*. Москва: Юристъ, 2000. 784 с. ISBN 5-7975-0335-2.
67. ГЕОРГИЦЭ, М. *Организованная преступность: проблемы теории и практики расследования*. Кишинэу: Rotaprint, 1998. 296 с.
68. ДАНИЛКИН, И. Автореферат диссертации: *Проблемы совершенствования взаимодействия следственных и экспертно-криминалистических подразделений*. Волгоград, 2008. 29 с.
69. КРИВЕНКО, А. *Взаимодействие следователя и органов, осуществляющих оперативно-розыскную деятельность*. Москва, 2006. 191 с. ISBN 5-93295-258-X.
70. КУЗНЕЦОВ, А. *Взаимодействие следователей и сотрудников оперативно-розыскных подразделений при раскрытии и расследовании преступлений на первоначальном этапе*. Disponibil: <https://cyberleninka.ru/article/v/vzaimodeystvie-sledovateley-i-sotrudnikov-operativno-razysknyh-podrazdeleniy-pri-raskrytii-i-rassledovanii-prestupleniy-na> [citat 15.12.2018].

71. ПЛЕСНЕВА, Л. *Правовые и организационные основы взаимодействия следователя с органами дознания*: дисс. канд. юрид. наук. Иркутск, 2002. с.190.
72. ПЛЕСНЕВА, Л. Процессуальные формы взаимодействия следователя с органами дознания. В: *Вестник Восточно-Сибирского Института МВД России*, 2011, №.3, с.47-56. ISSN 2312-3184.
73. ШИЛО, А. Взаимодействие прокурора, следователя и оперативных подразделений в ходе выявления взяточничества. În: *Legea și viața*, 2014, nr.1, pp.41-44. ISSN 1810-309X.
74. ЯБЛОКОВ, Н. *Криминалистика*. Москва: ЮРИСТЪ, 2001. 718 с.

ADNOTARE

OGANESEAN Armen. „Interacțiunea subiecților procesuali în cadrul cercetării cauzelor penale”. Teză de doctor în drept. Școala Doctorală Științe Juridice a Universității de Stat din Moldova. Chișinău, 2021.

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 225 de titluri, 164 de pagini text de bază. Rezultatele obținute sunt publicate în 16 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: interacțiune, cooperare, cercetare, organ de urmărire penală, ofițer de investigații, proces penal, procuror, activitatea specială de investigație.

Domeniul cercetării: Drept procesual penal.Criminalistică.

Scopul și obiectivele lucrării: scopul tezei este realizarea unei cercetări multiaspectuale sub aspect teoretico-normativ cu evaluarea eficienței practice a prevederilor doctrinare și reglementării legislative a instituției interacțiunii.

Pentru atingerea scopului propus, au fost trasate următoarele obiective: analiza conceptelor și tezelor doctrinare existente în literatura de specialitate din țară și de peste hotare referitor la instituția interacțiunii; analiza cadrului normativ pentru stabilirea conținutului conceptului interacțiunii subiecților procesuali în cadrul cercetării cauzelor penale; studierea practicii organelor de urmărire penală în domeniul interacțiunii cu alte instituții în cadrul cercetării cauzelor penale; identificarea modului de realizare practică a interacțiunii în raport cu legislația în vigoare și recomandările criminalistice; fundamentarea științifică a naturii juridice a interacțiunii și etalarea raționamentelor de aplicare a acesteia; sistematizarea premiselor obiective ale aplicării interacțiunii la etapa premergătoare și în cadrul cercetării cauzei penale; cercetarea și precizarea normelor procesuale naționale în aspect comparat cu standardele cuprinse în practica pozitivă a organelor de urmărire penală; clasificarea inedită a etapelor, formelor procesuale și tactico-organizatorice ale interacțiunii; stabilirea perspectivelor și căilor de perfecționare a interacțiunii prin formularea recomandărilor *de lege ferenda*.

Noutatea și originalitatea științifică: pentru prima dată prin studiul efectuat a fost realizată o cercetare complexă a aspectelor teoretico-legislative ale problemei interacțiunii. În lucrare sunt formulate concluzii și recomandări care pot constitui un fundament științific pentru modificări legislative, fiind elaborate direcțiile noi aferente dezvoltării instituției urmăririi penale și tacticii criminalistice în raport cu elementele funcționale ale interacțiunii subiecților procesuali.

Rezultatele obținute vor contribui la soluționarea unei probleme științifice importante: definitivarea conceptuală a ideilor științifice și rezolvarea complexă a problemelor interacțiunii tuturor organelor de drept în cadrul cercetării infracțiunilor, fiind evidențiate toate aspectele de ordin procesual-penal aferente acestei instituții, ceea ce determină utilitatea practică a acestei activități în cadrul activității organelor de drept în Republica Moldova.

Semnificația teoretică a tezei: rezidă într-un studiu amplu a celor mai importante probleme de ordin normativ, doctrinar și practic ale interacțiunii în cadrul cercetării infracțiunilor. De asemenea, studiul efectuat constituie un imbold pentru noi cercetări în domeniul nominalizat.

Valoarea aplicativă a tezei: totalitatea concluziilor, observațiilor și propunerilor formulate în urma studiului realizat este de o utilitate distinctă pentru reprezentanții organelor de drept din Republica Moldova, fiind menite să eficientizeze activitatea zilnică a acestora la investigarea infracțiunilor, în anumite cazuri apelând la instituția interacțiunii.

ANNOTATION

OGANESEAN Armen. „Interaction of procedural subjects regarding criminal matters investigation”. PhD thesis in law. Doctoral School of Law Science from Moldova State University. Chisinau, 2021.

The structure of thesis: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 225 titles, 164 pages of basic text. The results obtained during the scientific research were published in 16 papers.

Key-words: interaction, cooperation, criminal proceeding, criminal investigation body of law, investigator, prosecution, prosecutor, special investigation measures.

Research field: Criminal procedure law. Criminalistics.

Thesis purposes and objectives: the main thesis purpose is realization of complex investigation in the legal and theoretical field, both evaluation of practical efficiency of doctrinal recommendations and legal norms regarding interaction institution.

PhD thesis regardssuch objectives as: investigation of theoretical concepts, examination of interaction between different law enforcement units; its significance and practical applicability in criminal proceedings; study of legislation and international acts in this sphere; definition and identification of knowledge, in the field of interaction during the crime investigations, which can bring for practitioners a deep understanding of practical aspects of activity of other bodies of law and enhance cooperation in their practice; analyse of law gaps and identification of proposals regarding practical interaction improvement. The main objectives of thesis also are: to define the interaction regarding crimes investigation concept; to determine principles, mechanisms, general and special conditions of interaction, to investigate importance of the interaction in national criminal procedure; to establish the concept of interaction in criminal proceedings; to analyze the dynamics and practical conditions of its application; to determine the peculiarities of interaction application by different participants of criminal proceedings; to elaborate practical recommendations and *lex ferenda* proposals which could be useful for justice sector.

The scientific novelty and originality of research: for the first time by that research we realised a study of theoretical and legislative aspects of interaction regarding crimes investigation problem. IThe thesis contains conclusions and recommendations which can provide a scientific basis for legislative reforms. PhD thesis contribute for development of national crime’s investigations activity and practical criminalistic’s institutions in accordance to interaction of procedural subjects.

The results which will contribute to resolution of an important scientific problem: conceptual definition of scientific problems and major solutions of interactions issues of all bodies of law and special enforcement units regarding crimes investigation, was realized during research in combination with analyse of legal aspects of this activity. It is of an invaluable practical importance for law units from the Republic of Moldova.

Theoretical significance of the thesis: this thesis studies most important legal, doctrinal and practical problems within interaction regarding crimes investigation. Also, the study is an important theoretical source for practical activity and a ground for new studies in the sphere of efficient investigations in criminal proceedings.

Applied value of the thesis: all conclusions and recommendations realized during the research and confirmed in the thesis represents a major value for practitioners who have to deal with crimes investigation in the Republic of Moldova. It should make their activity more efficient in the criminal matters prosecution sphere.

АННОТАЦИЯ

ОГАНЕСЯН Армен. «Взаимодействие процессуальных субъектов при расследовании уголовных дел». Диссертация на соискание учёной степени доктор права. Докторская школа юридических наук Молдавского государственного университета. Кишинэу, 2021.

Структура диссертации: введение, три главы, 164 страниц основного текста, общие выводы и рекомендации, библиография из 225 наименований. Полученные результаты опубликованы в 16 научных работах.

Ключевые слова: взаимодействие, сотрудничество, следствие, орган следствия, розыскной офицер, уголовный процесс, прокурор, розыскная деятельность.

Предмет исследования: Уголовно-процессуальное право. Криминалистика.

Цель и задачи исследования: глубокое изучение самых актуальных теоретико-практических вопросов взаимодействия, разработка научно обоснованных рекомендаций по практике расследования преступлений и предложений по реформированию законодательства.

Для решение поставленной цели были выдвинуты следующие задачи: изучение научных исследований и работ по вопросу взаимодействия; анализ процесса взаимодействия структур осуществляющих следственную деятельность; определение концепции данного института с формулированием предложений по улучшению законодательства; определение перспективы и путей совершенствования взаимодействия правоохранительных органов и прокуратуры путём анализа законодательства; обозначение тактики определённых следственных действий; теоретическое обоснование процесса организации расследования для разработки эффективных правовых мер и рекомендаций по организационно-тактическим принципам следственных мероприятий с целью оптимизации и улучшения функционирования системы правосудия в целом.

Новизна и научная оригинальность: впервые произведено глубокое практическое изучение проблемы, анализ теоретических источников, способствующих определению в научной работе новых направлений развития института взаимодействия, включая правовую базу, криминалистическую тактику и основы взаимодействия правоохранительных органов для эффективного расследования преступлений.

Полученные результаты способствуют решению важнейшей научной проблемы: концептуальные идеи и способы комплексного решения проблемы взаимодействия всех правовых структур, на основании криминалистической науки и уголовно-процессуальном праве, проверенные на практике, способствующие эффективной деятельности правоохранительных служб Республики Молдова при раскрытии преступлений.

Теоретическая значимость: был произведён комплексный анализ взаимодействия правоохранительных органов при выявлении и расследовании преступлений. Новейшее исследование является первостепенным для последующих разработок в указанной сфере.

Прикладная ценность: выводы и предложения исследования, приведенные в работе, предназначены для использования в практической деятельности при организации повседневного взаимодействия всех правоохранительных структур Республики Молдова по расследованию преступлений.

OGANESEAN, ARMEN

**INTERACȚIUNEA SUBIECȚILOR PROCESUALI
ÎN CADRUL CERCETĂRII CAUZELOR PENALE**

**SPECIALITATEA 554.04 – CRIMINALISTICĂ, EXPERTIZĂ JUDICIARĂ,
INVESTIGAȚII OPERATIVE**

Rezumatul tezei de doctorat

Aprobat spre tipar: 17.02.2021
Hârtie ofset. Tipar ofset.
Coli de tipar: 2.4

Formatul hârtiei 60x84 1/16.
Tirajul 35 ex.
Comanda nr.20/21

Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova
str.Al.Mateevici, 60, Chișinău, MD-2009